

img1

LIETUVOS AUKŠČIAUSIASIS TEISMAS

NUTARTIS

2023 m. birželio 5 d.
Vilnius

Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus atrankos kolegija, susidedanti iš teisėjų Alės Bukavienės, Andžej Maciejewski ir Dalios Vasarienės (kolegijos pirmininkė), susipažinusi su 2023 m. gegužės 30 d. paduotu **ieškovės UAB „Padremas“** kasaciniu skundu dėl Lietuvos apeliacinio teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegijos 2023 m. kovo 16 d. nutarties peržiūrėjimo

nustatė:

Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegija 2023 m. vasario 2 d. nutartimi Nr. e3K-3-9-381/2023 perdavė bylą iš naujo nagrinėti Lietuvos apeliaciniame teisme.

Iš naujo išnagrinėjusi bylą Lietuvos apeliacinio teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegija 2023 m. kovo 16 d. nutartimi paliko nepakeistą Klaipėdos apygardos teismo 2021 m. gegužės 4 d. sprendimą, kuriuo teismas atmetė ieškinį dėl pastato-sandėlio pirkimo-pardavimo sutarties pripažinimo negaliojančia, restitucijos taikymo ir priteisimo ieškovei UAB „Padremas“ iš atsakovės UAB „Tilžės turgus“ 147 969 Eur.

Kasaciniu skundu ieškovė UAB „Padremas“ prašo panaikinti Lietuvos apeliacinio teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegijos 2023 m. kovo 16 d. nutartį ir Klaipėdos apygardos teismo 2021 m. gegužės 4 d. sprendimą, bei perduoti apeliacinės instancijos teismui nagrinėti iš naujo civilinę bylą.

Ieškovės kasacinis skundas grindžiamas CPK 346 straipsnio 2 dalies 1 ir 2 punktuose nurodytais kasacijos pagrindais – materialiosios ir proceso teisės normų pažeidimu, turinčiu esminės reikšmės vienodam teisės aiškinimui ir taikymui, jeigu šis pažeidimas galėjo turėti įtakos neteisėto sprendimo (nutarties) priėmimui, taip pat skundžiamame teismo sprendime (nutartyje) nukrypimu nuo Lietuvos Aukščiausiojo Teismo praktikos.

Atrankos kolegija pažymi, kad kasacinis teismas tikrina žemesnės instancijos teismų sprendimų (nutarčių) teisėtumą tik išimtiniais atvejais, kai yra bent vienas iš CPK 346 straipsnio 2 dalyje nustatytų kasacijos pagrindų (CPK 346 straipsnio 1 dalis). Kasaciniame skunde nepakanka vien tik nurodyti kasacijos pagrindą – įvardyti kasacijos pagrindo buvimą būtina pagrįsti išsamiais teisiniais argumentais (CPK 347 straipsnio 1 dalies 3 punktas). Be to, CPK 346 straipsnio 2 dalyje nurodyti kasacijos pagrindai patvirtina, jog kasacija leidžiama ne teisės klausimais apskritai, bet siekiant, jog kasaciniame teisme būtų nagrinėjamos tik tokios bylos, kuriose keliamų teisės problemų išsprendimas būtų reikšmingas vienodam teisės aiškinimui.

Kai kasacinis skundas paduodamas CPK 346 straipsnio 2 dalies 1 punkto pagrindu, kasaciniame skunde būtina nurodyti buvus pažeistą materialiosios ar proceso teisės normą, teisinius argumentus, patvirtinančius nurodytos (nurodytų) teisės normos (normų) pažeidimą bei argumentuotai pagrįsti, kad teisės pažeidimas, į kurį apeliuojama, turi esminę reikšmę vienodam teisės aiškinimui ir taikymui, taip pat kad jis (teisės pažeidimas) galėjo turėti įtakos neteisėto sprendimo (nutarties) priėmimui.

Kai kasacinis skundas paduodamas CPK 346 straipsnio 2 dalies 2 punkto pagrindu, kasaciniame skunde būtina nurodyti konkrečią Lietuvos Aukščiausiojo Teismo teisės aiškinimo ir taikymo praktiką, suformuotą byloje, kuri faktinės aplinkybės yra analogiškos ar iš esmės panašios į bylos, kurioje priimtas teismo sprendimas (nutartis) skundžiamas kasacine tvarka, bei argumentuotai pagrįsti, kad teismas skundžiamame procesiniame sprendime nukrypo nuo tokios Lietuvos Aukščiausiojo Teismo suformuotos praktikos. Tai daroma analizuojant apskųstuose teismų sprendimuose išdėstytus teisinius motyvus ir juos lyginant su Lietuvos Aukščiausiojo Teismo suformuota teisės taikymo ir aiškinimo praktika.

Ieškovės kasaciniame skunde nurodomi tokie esminiai argumentai:

1. Ieškovė siekė įsigyti sandėlį, kaip tai nurodyta Nekilnojamojo turto registre, tačiau sandėlio nebuvo, jau ginčo metu nustatyti tik pamatų fragmentai. Apeliacinės instancijos teismas sprendė, jog nors sutarties sudarymo metu egzistavo tik sandėlio pamatų fragmentai (14 proc.) uždengti betoninių trinkelų danga, atsakovė pardavė ieškovei sandėlį, kuris įregistruotas Nekilnojamojo turto registre. Tokia apeliacinės instancijos teismo išvada neatitinka CK 6.305 straipsnio sampratos, nes nebuvo susitarta dėl esminių sutarties elementų, šiuo atveju sutarties dalyko (CK 6.306 straipsnis). Nekilnojamojo turto pirkimo pardavimo sandoryje sutarties dalykas yra esminė sąlyga, todėl pardavėjo valia turi būti aiškiai išreikšta, išdėstyta raštu ir negali būti teismo užpildyta interpretuojant šalių valią. Susitarimas dėl sutarties dalyko yra imperatyvus pobūdžio, todėl nesant tokio susitarimo, laikoma, jog pirkimo pardavimo sutartis nesudaryta. Taigi, teismas įrašą Nekilnojamojo turto registre prilygino šalių susitarimui dėl sutarties dalyko, nors viešo registro duomenys neatitinka realios situacijos.
2. Lietuvos apeliacinio teismo nutartyje netinkamai aiškintos ir taikytos teisės normos reglamentuojančios sandorių sudarytą dėl apgaulės pripažinimo negaliojančiais (CK 1.91 straipsnis) nuostatos. Ieškovė siekė įsigyti sandėlio pastatą, atsakovė ieškovei prieš sandorio sudarymą pateikė parduodamų statinių turto vertinimo ataskaitą, kuri įtakojo ieškovės valios susiformavimą, pagal tą patį turto vertinimą, ieškovės įsigytas turtas įkeistas kredito įstaigai. Apeliacinės instancijos teismas sprendė, kad ieškovė turėjo galimybę išsiaiškinti, kodėl daiktas neatitinka pirkimo pardavimo sutarties sąlygų tačiau to nepadarė, atsakovė pretenzijų nereikšė, priešingai sumokėjo sulytą kainą. Tačiau pareiga patvirtinti daikto atitikimą sutarties sąlygoms tenka pardavėjui (CK 6.327 straipsnio 3 dalis), todėl pardavėjo pateikti duomenys (turto vertinimo ataskaita) apie sutarties dalyką – sandėlio pastatą, turi esminės reikšmės, pardavėjo valios susiformavimui. Pardavėjui teikiant neteisingus duomenis apie sandorio dalyką, formuojasi klaidinga pirkėjo valia, tačiau atsižvelgiant į šalių sąžiningumo prezumpciją pirkėjui neturi būti perkeliama pareiga imtis tokių aktyvių veiksmų, kurie iki sandorio sudarymo atskleistų pardavėjo suklydimą ar klaidą. Konstatavus, jog suklysta dėl sandorio dalyko, jeigu normaliai atidus ir protingas asmuo, žinodamas tikrąją reikalų padėtį, panašioje situacijoje sandorio nebūtų sudaręs arba būtų jį sudaręs iš esmės kitokiomis sąlygomis, toks suklydimas turi būti laikomas esminiu, o kadangi pirkėjo suklydimas nulemtas aktyvių pardavėjo veiksmų, toks suklydimas vertintinas, kaip apgaulė, o reikalavimas, kad suklydusi šalis įvykdytų sutartį, prieštarautų sąžiningumo, teisingumo ar protingumo principams. Kasacinis teismas turėtų pateikti išaiškinimą, kad pardavėjas, pateikęs netikslius duomenis pirkėjui dėl sandorio dalyko, yra atsakingas dėl sandorio negaliojimo, jeigu neįrodo, jog ėmėsi aktyvių veiksmų, jog pirkėjas nebūtų suklydintas.
3. CPK 329 straipsnio 2 dalies 2 punkte nustatyta, jog sprendimas dėl neįtrauktų dalyvauti byloje asmenų materialiujų teisių ir pareigų yra absoliutus sprendimo negaliojimo pagrindas. Byloje egzistuoja absoliutus ginčijamos nutarties negaliojimo pagrindas: ginčo objektas yra įkeistas kredito įstaigai, teismo procesinis sprendimas lemia įkaito turėtojo teisių suvaržymą, todėl teismas priėmė sprendimą dėl neįtrauktų dalyvauti byloje asmenų materialiujų teisių ir pareigų.

Atrankos kolegija, susipažinusi su kasacinio skundo argumentais, skundžiamų teismų procesinių sprendimų motyvais ir jų pagrindu padarytomis išvadomis, sprendžia, kad kasaciniame skunde nekeliami tokių teisės klausimų, kurie atitiktų CPK 346 straipsnio 2 dalyje nurodytus bylos peržiūrėjimo kasacine tvarka pagrindus. Atrankos kolegijos vertinimu, kasacinio skundo argumentais nepagrindžiama, kad teismai netinkamai aiškino ir taikė skunde nurodytas materialiosios ir proceso teisės normas ir kad tai galėjo turėti įtakos neteisėto sprendimo (nutarties) priėmimui. Kasacinio skundo argumentais taip pat nepagrindžiamas nukrypimas nuo Lietuvos Aukščiausiojo Teismo suformuotos teisės taikymo ir aiškinimo praktikos bei CPK 346 straipsnio 2 dalies 2 punkte nurodyto kasacijos pagrindo egzistavimas.

Kasacinis skundas pripažintinas neatitinkančiu CPK 346 straipsnio, 347 straipsnio 1 dalies 3 punkto reikalavimų, todėl jį atsisakytina priimti (CPK 350 straipsnio 2 dalies 3, 4 punktai). Be to, pagal CPK 80 straipsnio 1 dalies 1 punktą ir 7 dalį už kasacinį skundą mokėtina žyminio mokesčio suma nuo 147 969 Eur ginčijamos sumos yra 2444,54 Eur, o sumokėta 2085 Eur, taigi nepriemoka 359,54 Eur.

Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus atrankos kolegija, vadovaudamasi Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso 350 straipsnio 2 dalies 3, 4 punktais, 4 dalimi,

nutaria:

Kasacinį skundą atsisakyti priimti ir grąžinti jį padavusiam asmeniui.

Grąžinti ieškovei UAB „Padremas“ (j. a. k. 141957158) 2085 (du tūkstančius aštuoniasdešimt penkis) Eur žyminį mokestį, sumokėtą 2023 m. gegužės 29 d. AB SEB banke mokėjimo nurodymu Nr. 23054.

Ši nutartis yra galutinė ir neskundžiama.

Teisėjai Alė Bukavinienė

Andžej Maciejevski

Dalia Vasarienė